

svaghed i fremstillingen, at de tektoniske dale ikke omtales, fordi man derved let får det indtryk, at de exogene processer alene har skabt alpeformerne.

Fremstillingen er ledsaget af talrige tekstfigurer, der utvivlsomt støtter lægmanden i hans læsning, men som for en geograf eller geolog nok i adskillige tilfælde kan virke noget pedantiske og overflødige. Langt mere oplysende er en samling fotografier, der i både teknisk og i pædagogisk henseende er særdeles velvalgte, og det kan næppe bebrejdes forfatteren, at eksemplerne er hentet fra de østrigske alper alene.

Viggo Hansen.

Hans Stille: Die jungalgonkische Regeneration im Raume Amerikas. Abh. z. Geotektonik Nr. 1. Herausg. v. Geotektonischen Inst. d. Akademie. (Abh. d. Deut. Akad. d. Wissenschaften z. Berlin, Math-naturwiss. Klasse, Jahrg. 1948. Nr. 3).

Din. A. broschirt, 39 sider med 12 figurer. Bogladepris 5,25 Dm. Akademie Verlag, Berlin 1949.

Denne afhandling er et led i den lange række af analyser over jordens tektoniske strukturelementer, som *Stille* i årenes løb har publiceret.

Udgangspunktet er *Stilles* påstand, at jordens udviklingshistorie kan deles i to stortider: Protogæikum og Megagæikum. Den første af disse svarer til Arkaikum og det ældre Algonkium til og med den algomiske foldning i det canadiske skjold.

Ved slutningen af Protogæikum, d. v. s. subjotnium i Fennoskandia skulle jordens ældste urkontinenter (fastlandskærner) være sammensvejsede af de forudgående bjergkædefoldninger (Marealbiderne, Svekofennider og Karellider i Fennoskandia) til et sammenhængende kontinent, Megagæa, der i øst og vest beskylledes af Urpacifik oceanet og gennemhullede af 4 mindre uroceaner, Urarctik, Urskandik (Havet mellem Norge — Island og Grønland), Det nordlige Uratlantik (Atlantehavet mellem en linie fra Irland til New Foundland og en linie fra Amazonmundingen mod NØ. til Gibraltar) og det sydlige Uratlantik (Det sydlige Atlantehav mellem en linie fra Rio Janeiro til Swakopmund i SV. Afrika og en linie fra Falklandsøerne mod SV. til kanten af Antarktik ved 30° ø. l. og derfra i en bue op til Sydafrikas vestkyst). Landmassen omfattede således også hele Det indiske Ocean og det vestlige Stillehav indenfor linien New Zealand — Fiji Øerne — Solomon Øerne — New Guinea — Marianerne til Japan.

Ved begyndelsen af den derpå følgende Neogæikum brækkes dette

fastland nu op igen og de senere kaledoniske, variskiske og alpine geosynklialer synker i dybet, hvorpå foldningsprocesserne begynder forfra.

Ud fra dette grundlag søger *Stille* nu i det foreliggende arbejde at drage sammenligninger med de tektoniske elementer i Vestindien og i området mellem Sydamerikas sydspids og Vest Antarktika og ved undersøgelse af de nye urgeosynklinalers placering i forhold til uroceanerne at finde almengyldige lovmæssigheder for den tektoniske udvikling også andre steder på jorden.

I de sidste 30 år har man som bekendt været præsenteret for en række af tyske geologers (*Kober, Wegener, Staub, Stille* o. fl.) mere eller mindre spekulative forsøg på at udrede de tektoniske processers systematik, forløb og årsager. Mange vigtige iagttagelser er herved kommet for dagen og er stillet i forhold til hinanden, men noget entydigt og fuldgyldigt billede er endnu ikke fremkommet.

Ganske vist går puslespillet altid op, men man må erindre, at brikkerne, hvoraf billedet sammensættes, kun delvis er skåret og formet af naturen selv. Over store områder, hvor direkte iagttagelser er umulige og indirekte målinger kun er mulige i begrænset grad, er brikernes form skåret til efter de forskellige tektonikers forgodtbefindende.

Stilles her foreliggende afhandling adskiller sig i så henseende heller ikke fra forgængerne, og er derfor kun af en vis teoretisk interesse.

Kaj Hansen.

Norbert Krebs: Vergleichende Länderkunde. Stuttgart 1951. 484 s. (24×16 cm), talrige kort.

Ved sin død i 1947 efterlod Norbert Krebs et manuskript til en „Vergleichende Länderkunde“, som vistnok af ham selv var tænkt som afslutningen på hans geografiske forfatterskab, og som derfor har fået en særlig karakter. Værket vil derfor blive modtaget med store forventninger blandt geografer jorden over.

Det falder i to hovedafsnit, almindelig sammenlignende landkundskab og speciel sammenlignende landkundskab om en række typeområder fra hele jordens kreds. Grundlaget er de forelæsningsrækker af almen karakter, Norbert Krebs udarbejdede under en mangeårig virksomhed som universitetslærer i Freiburg og i Berlin.

Det tilsigtes ikke at give en almindelig regionalgeografisk håndbog, og det har ikke været opgaven at give et koncentrat af vor viden. Forholdet er snarere det, at forfatteren har søgt at fremdrage